

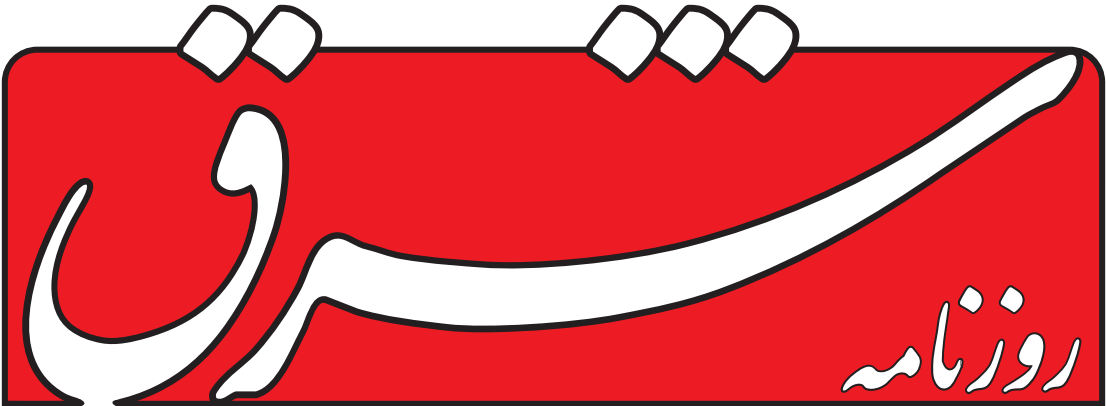
در پی درگذشت سرلشکر فیروزآبادی

پیام تسلیت مقام معظم رهبری

پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پیامی درگذشت سرلشکر سیدحسین فیروزآبادی را تسلیت گفتند. متن پیام رهبر انقلاب اسلامی به این شرح است: «بسم‌الله الرحمن الرحیم، درگذشت...

صفحه ۲

یکشنبه ۱۴ شهریور ۱۴۰۰ | ۲۷ محرم ۱۴۴۳ | ۵ سپتامبر ۲۰۲۱

روزنامه

رئیس‌ی در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا:

برگزاری مراسم اربعین منوط به موافقت دولت عراق است

گروه سیاست: سیدابراهیم رئیسی در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا، با اشاره به لزوم فعال‌بودن وزارت کشور و کمیسیون اجتماعی در استان‌ها در زمینه بررسی، شناخت و راهکارهای مقابله با آسیب‌های اجتماعی و روحی و روانی...

صفحه ۲

سال نوزدهم • شماره ۴۰۸۸ • ۱۲ صفحه • ۷۰۰۰ تومان

تیترو

گفت‌وگو با احمد نقیب‌زاده

بن‌بست

جنبش‌های اصلاحی

«شرق» سه جنبش مهم یک مقطع تاریخی ایران را در گفت‌وگو با صاحب‌نظران پیگیری می‌کند

صفحه ۹

تیتروها

گفت‌وگو با سیامک لطف‌اللهی

درباره حیات سیاسی مهدی عراقی

مرد معتبر زندان

صفحه ۲

جنگ قدرت طالبان

با شبکه حقانی

صفحه ۴

مورد خاص

سعید معروف

صفحه ۱۱

تغییر استراتژی

برای پیشبرد برجام

کیهان برزگر*

۲

نشست اخیر بغداد با اولین حضور وزیر امور خارجه کشورمان حسین امیرعبداللهیان یک پیام جدی داشت که احتمالاً فراتر از حاشیه‌هایی مانند جایگاه عکس‌گرفتن، یا به زبان عربی صحبت‌کردن آقای وزیر و... زیاد به چشم رسانه‌های داخلی و خارجی نیامد و آن اینکه استراتژی سیاست خارجی ایران با یک رویکرد نتیجه‌محور برای پیشبرد برجام با تمرکز بر تأمین منافع ژئوپلیتیک کشورمان در حال تغییر است. بدین معنا که تاکنون سیاست خارجی ایران از غرب به منطقه برای افزایش قدرت جانه‌زنی تعمیم می‌یافت، اکنون برعکس شده و از طریق منطقه به غرب تعمیم می‌یابد. اولین درسی که یک دانشجوی علم سیاست یاد می‌گیرد این است که در نهایت «نتیجه» ناشی از عملکرد یک دولت در برابر دیگری مهم است. ترامپ با یک امضا از برجام خارج شد و این همه مشکلات برای کشورمان، خود آمریکا و غرب و کل جهان ایجاد کرد. اروپایی‌ها که قول طراحی یک مکانیسم مستقل انتقال مالی به نام «اینستکس» برای جبران سیاست اشتباه ترامپ را دادند، بالاخره نتوانستند آن را عملیاتی کنند. اکنون هم غربی‌ها خواهان نتیجه‌گیری مناسب در چارچوب منافع خود از برجام یعنی مهار قدرت منطقه‌ای ایران و محدودیت برنامه موشکی کشورمان با گسترش دامنه موضوعی برجام هستند. اینها در شرایطی است که کشورمان باوجود تمامی تنگناهای اقتصادی ناشی از تحریم‌های ظالمانه آمریکا، در وضعیت بسیار خوبی از لحاظ نقش و نفوذ منطقه‌ای قرار دارد. آمریکا در جنگ‌های منطقه‌ای در افغانستان، عراق و حتی سوریه با صرف هزینه‌های سنگین شکست خورده و مجبور به ترک میدان شده و اروپا ابزارهای لازم برای تأثیرگذاری معنادار بر تحولات منطقه‌ای را ندارد و در یک دهه گذشته کاملاً منفعل بوده است، اکنون غربی‌ها حتی به خودشان هم اعتماد ندارند و دچار شکاف جدی در مواجهه با مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی هستند. همین تحول خود کشورهای منطقه و نیروهای سیاسی را از دل‌بستگی به چتر امنیتی و حمایت آمریکا و غرب رویگردان کرده و آنها را به سمت سیاست‌های مستقل‌تر و همکاری‌های منطقه‌ای با تکیه بر منابع ملی و محلی خود سوق داده است. در آخرین تحول، ظهور طالبان در افغانستان ارزش استراتژیک ایران را برای غرب و منطقه افزایش داده است. ایران با یک سیاست هوشمندانه از یک سو تهدیدات احتمالی طالبان بی‌را منافع ژئوپلیتیک کشورمان را با ایجاد یک کانال مستقیم مذاکره‌ای در کنترل گرفت و از سوی دیگر با ورود طالبان به عرصه سیاست افغانستان از شر یک تهدید بزرگتر امنیتی یعنی حضور نظامیان آمریکایی در مرزهای شرقی خود خلاص شد. اکنون ایران خود به یک کانال مذاکره‌ای جدی و تأثیرگذار برای تشکیل یک دولت «فراگیر» متشکل از اقوام مختلف افغانستان تبدیل شده که شدیداً مورد تقاضای کشورهای غربی است.

ادامه در صفحه ۲

معاون پارلمانی دولت گفت رضایی و مخبر اختلاف ندارند

رقابت رفقای جنگ در پاس‌تور

صفحه ۳

عکس: مهدی حسینی

مقام معظم رهبری با استعفای آملی لاریجانی از شورای نگهبان موافقت کردند

یک گام تا پله آخر

ستاره بخت برادران لاریجانی در آسمان سیاسی کشور رو به افول است

صفحه ۳

یادداشت

تنها راه حل بحران ایران خاوری

امیر مهرداد میرسنجری*

ایران‌شهری، دهه‌هاست فشارهای متنوعی وارد می‌آورد که میان پشتون‌ها و تاجیک‌ها و هزاره‌ها و ازبک‌ها اختلاف و درگیری همیشگی برقرار باشد. در این میان مواضع هوشمندانه اخیر فرمانده احمد مسعود، فرزند دلیر شیر شجاع دره پنجشیر احمدشاه مسعود که برای گفت‌وگو با طالبان به شرط تشکیل دولتی ائتلافی از همه گروه‌ها و نه صرفاً طالبان پشتون، اعلام آمادگی کرده، از همین درک و درایت و باور به اندیشه ایران‌شهری سرچشمه می‌گیرد. بی‌تردید تفرق قومی، زبانی و مذهبی به هیچ‌روی راهکار حل مشکلات ایران خاوری نیست و آنچه ضامن حفاظت و بقای این کشور از جنگ‌های فرسایشی و در نهایت تجزیه است، همانا اتحاد ملی است و زدودن تفرقه نام‌هایی مانند اتحادیه نورو، اتحادیه فلات ایران، اتحادیه ایران بزرگ و... به‌عنوان خواستی ملی برخاسته از قلب‌های میلیون‌ها ایرانی‌تبار، از سوی ایران‌گرایان مطرح شده است. البته ایجاد کنفدراسیون یا اتحادیه منطقه‌ای، با ترکیب چند کشور، با احترام و حفاظت از حاکمیت ملی هر یک از کشورهای آزادی‌طلب پشتون فرهنگ و قوانین خاص خود، همراه خواهد بود. تردیدی نیست که ایران و ایران خاوری، یک روح در دو پیکرند و همبستگی دوباره ما، حکم تاریخ که این باور در بسیاری از اشعار هم‌تباران ایران خاوری ما جلوه‌گر شده است؛ از جمله نجیب بارور که می‌گوید:

هر کجا مرز کشیدند، شما پُل بزنید/ حرف «تهران» و «سمرقند» و «سر پُل» بزنید/ مشتی از خاک «بخارا» و گل از «نیشابور»/ با هم آرید و به مخروبیه «کابل» بزنید/ دختران قفس افغانه «پامیر» عزیز/ گلی از باغ خراسان به دو کاکل بزنید/ جام از «بلخ» بیارید و شراب از «شیراز»/ مستی هر دو جهان را به تغزل بزنید.

پیشنهاد تأسیس کنفدراسیونی میان دو کشور آریایی ایران و افغانستان نخستین بار از سوی ظاهر شاه، پادشاه افغانستان در سال ۱۳۳۹ خورشیدی به محمدرضاشاه پهلوی مطرح شد که یکی از نخستین تلاش‌های عملی برای به انجام رساندن این خواست اتحادگرایانه بوده است. در نوزدهم سال ۱۳۳۹، سردار محمدداود، صدراعظم وقت افغانستان و پسرعموی ظاهرشاه به ایران آمد تا درباره تشکیل کنفدراسیون، بررسی‌های تازه‌ای صورت گیرد و به این سبب، زمان جشن باستانی مشترک نورو را برای این رویداد بزرگ تاریخی انتخاب کرد.

ادامه در صفحه ۹

یادداشت

حادثه مرگ‌بار و چالش‌های توسعه کردستان

احسان هوشمند

تخریب‌ها و وضعیت ویژه اقتصادی کشور اقدامات خوبی برای توسعه راه‌های استان کردستان صورت گرفت و حدود ۲۲ درصد از مجموع راه‌های اصلی، فرعی و بزرگراهی استان ساخته شد و حدود ۸۳۰ کیلومتر از جاده‌های روستایی نیز احداث و بهسازی شد. اما باوجود این تلاش‌ها و اقدامات، هنوز وضعیت راه‌های استان کردستان با چالش و مشکلات بسیاری دست‌به‌گریبان است. درحال حاضر حدود ۵۰ درصد از راه‌های روستایی استان کردستان همچنان خاکی و شوسه است و این وضعیت با شاخص‌های کشوری و میانگین کشوری فاصله بسیار زیادی دارد و استان کردستان از نظر شاخص‌های این حوزه در رتبه ۳۰ کشور است. هرچند شاخص میانگین کشوری نیز در مقایسه با شاخص مطلوب و حقوق ملت ایران فاصله قابل‌توجهی دارد. تاکنون هیچ آزادراهی در استان کردستان ساخته نشده و میزان کم بزرگراه در استان یعنی حدود ۳۲۵ کیلومتر نیز نشانگر شرایط دشوار جاده‌های استان کردستان است. متأسفانه در درون استان کردستان نیز شاخص توسعه راه‌ها به‌صورت موزون منحل نشده است. این وضعیت موجب ناامنی سفر در بخش‌هایی از جاده‌های استان کردستان شده است. تلفات جاده‌های بالای استان کردستان است که بازسازی و نوسازی آن یکی از نیازهای ارتباطی شهروندان این خطه است.

۱- استان کردستان هفت‌هزارو ۶۱۴ کیلومتر راه‌های اصلی، فرعی و روستایی دارد که حدود ۸۰ درصد از آن را جاده‌های روستایی تشکیل می‌دهد. همچنین حدود هفت‌هزارو ۵۱۶ کیلومتر از جاده‌های استان را راه اصلی و فرعی بین‌شهرستانی تشکیل می‌دهد که سه‌سهم ناچیزی از آن را بزرگراه‌ها تشکیل می‌دهند. در دوره دولت آقای روحانی باوجود

ادامه در صفحه ۴

سرمقاله

«سلسله جبال» حکمرانی در ایران

کیومرث اشتریان

چرا وعده‌های مسئولان در دولت‌های گوناگون محقق نمی‌شود؟ چون سلسله جبال‌ی از اهرام قدرت در کشور وجود دارد و نظام اداری در دره‌های آن گرفتار است. بسیاری از مدیران تازه‌کار خود را در رأس یکی از ده‌ها قله حکمرانی می‌بینند و تصور می‌کنند که خود به‌تنهایی تک قله حکمرانی را فتح کرده‌اند؛ درحالی‌که قله‌های حکمرانی پرشمارند. حکمرانی، شمار گسترده‌ای از قدرت‌های موجود در یک جامعه است و به دستگاه‌های رسمی حکومتی محدود نمی‌شود. به صورت سنتی این باور وجود دارد که حکمرانی عبارت است از حکمی که توسط حکومت و گروه‌های ذی‌نفوذ رانده می‌شود. یکی از نظریه‌های مشهور علوم سیاسی این است که سیاست‌های عمومی را حاصل مثلث آهنینی متشکل از «دستگاه اجرایی، دستگاه تقنینی و گروه‌های ذی‌نفوذ» می‌داند؛ یعنی سیاست‌ها از اتحاد این سه استخراج می‌شود. زمانه منحل شده است و دیگر چنین نیست. ما با «یک» مثلث آهنین مواجه نیستیم؛ بلکه با «مثلث‌های آهنین» بسیار و هرم‌های گوناگونی از قدرت مواجهیم که می‌توان از آن به «سلسله جبال‌ی» از حکمرانی و قدرت یاد کرد. در ایران و بسیاری دیگر از کشورها، انقلاب دیجیتال این پدیده را تشدید کرده، پیچیده‌تر شده و هرم‌های چندگانه قدرت در حکمرانی گسترش بیشتری یافته است؛ اما گونه‌های متکثر قدرت یا به تعبیر این مقاله «سلسله جبال‌ی» از هرم‌های قدرت چیست؟ مصادیقی از آن را برشماریم:

۱- یکی از تنها یکی از اهرام قدرت عبارت است از همین هرم مشهور دستگاه حاکمیتی و تشکیلات آن؛ که حکم می‌رانند، رسماً دستور می‌دهند و در نگاه عامه مسئول «همه» چیزند؛ اما هرم‌های قدرت مستقل دیگری نیز وجود دارند که برشمارند: مثلاً:

۲- در امور مربوط به دارو، صاحبان شرکت‌های تولیدی و تجاری، ام‌اژ خصوصی و خصوصی، هرم قدرتی ساخته و پرداخته‌اند که خارج از هرم رسمی حکومتی اعمال قدرت می‌کند. اینکه برخی خادم و برخی خائن‌اند، موضوع بحث ما نیست. ما از امر واقع سخن می‌گوییم. این هرم، بسیار بلندمرتبه‌تر و قدرتمندتر از هرم رسمی است. در درون هر هرم گروه‌های ذی‌نفوذ سلسله مراتب دارند و در گذر زمان تقسیم کار حرفه‌ای کرده‌اند. تولید و تجارت دارو، تجهیزات پزشکی، واکسن و... در دست آنان است. قدرت «سازمان غذا و دارو» و هرم قدرت رسمی نظام سلامت کشور در برابر آنان ضعیف است. وعده‌های مسئولان دولتی باید با قدرت آنان تراز شود و این نکته‌ای است که فارغ از اینکه مسئولان را فاسد بدانیم یا ندانیم، درخور توجه است. برخی از مسئولان سابق دارویی کشور از هرم رسمی به هم غیررسمی پیوسته‌اند که بسیار «شرین» است و صاحب ثروت‌های هنگفتی شده‌اند؛ نام‌آشنا هستند و پرنفوذ. اگر کسی با آنان درافتد، با او به‌سختی «برخورد» می‌کنند.

۳- در امور واردات و تولید نهاده‌های دام و صنعت طیور مجموعه‌ای از بازیگران نقش دارند که با دستگاه‌های دولتی همپوشانی دارند. دولت با ظرفیت مشخصی می‌تواند اعمال حکمرانی کند و دائماً تنظیم‌گری دولت در کنش‌وقوس است. به یک نمونه از هرم قدرت مؤثر در نهاده‌های طیور کشور اشاره می‌کنم که ترکیبی از بخش خصوصی و دولت است. در رأس این هرم کسانی وجود دارند که تأمین مالی را برعهده دارند. این گروه را می‌توان تأمین‌کننده مالی (یا به قول خودشان فایننسر) نامید. البته برخی دیگر اینان را «واسطه» یا «دلال» می‌نامند. هر اسمی که داشته باشند، مهم این است که اینان در رأس هرم و کاملاً غیررسمی‌اند.

ادامه در صفحه ۴

انالله و انا الیه راجعون

درگذشت دوست و یار قدیمی

دکتر سید حسن فیروزآبادی

موجب تأسف عمیق شد. ایشان از بنیانگذاران جهاد سازندگی بودند که سال‌ها در رده‌های مختلف این نهاد و از جمله شورای مرکزی آن صادقانه خدمت کردند. درگذشت این برادر گرامی را به همسر، فرزندان و سایر اعضای خانواده و دوستان ایشان و همه جهادگران تسلیت می‌گوییم. خداوند روح آن مرحوم را با اجداد طاهرینش محشور فرماید.

عباس آخوندی، محمود حجتی، بیژن زنگنه، غلامرضا فروزش
رسول لاهیجانیان و دکتر سید حسن قاضی‌زاده‌هاشمی

خبر به وقت شرق

به

تلگرام شرق

پیوندید

@sharghdaily